

V Bruseli 12. mája 2016
(OR. en)

8824/16

DEVGEN 87
ONU 55
RELEX 375
REGIO 23

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	12. mája 2016
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	8283/16
Predmet:	HABITAT III: Ciele a priority Európskej únie a jej členských štátov s ohľadom na 3. konferenciu OSN o otázkach bývania a udržateľnom rozvoji miest – závery Rady (12. mája 2016)

1. Delegáciám zasielame v prílohe závery Rady o cieľoch a prioritách Európskej únie a jej členských štátov s ohľadom na 3. konferenciu OSN o otázkach bývania a udržateľnom rozvoji miest, ktoré prijala Rada 12. mája 2016 na svojom 3 462. zasadnutí.

Závery Rady

HABITAT III: Ciele a priority Európskej únie a jej členských štátov s ohľadom na

3. konferenciu OSN o otázkach bývania a udržateľnom rozvoji miest

1. V týchto záveroch sa stanovujú kľúčové ciele a priority Európskej únie a jej členských štátov s ohľadom na 3. konferenciu OSN o otázkach bývania a udržateľnom rozvoji miest (Habitat III, Quito 17. – 20. októbra), na ktorej sa ustanoví globálna nová mestská agenda.

Usmerňujúce zásady

2. Konferencia Habitat III a jej výsledná nová mestská agenda by mali mať rozhodujúcu úlohu pri vykonávaní nových multilaterálnych rámcov dohodnutých v roku 2015: programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, akčného programu z Addis Abeby, parížskej dohody o zmene klímy a sendaiského rámca pre znižovanie rizika katastrof. Udržateľný rozvoj miest bude zohrávať kľúčovú úlohu pri plnení programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 a konferencia Habitat III by mala byť významným impulzom najmä pre cieľ trvalo udržateľného rozvoja č. 11, podľa ktorého by „mestá a ľudské sídla“ mali byť „inkluzívne, bezpečné, odolné a udržateľné“, ale aj pre iné príslušné ciele a úlohy programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030.
3. Konferencia Habitat III by sa mala zamerať na splnenie cieľov stanovených v rezolúcii Valného zhromaždenia OSN A/RES/67/216, a to „zaistiť obnovený politický záväzok v oblasti udržateľného rozvoja miest [...], zaoberať sa chudobou a identifikovať nové a vynárajúce sa výzvy a zaoberať sa nimi“. Výsledný dokument (nová mestská agenda) by mal byť „stručný, cielený, pokrokový a zameraný na opatrenia“ a mal by obsahovať konkrétne návrhy, ako reagovať na výzvy, ktoré vyplývajú z urbanizácie a mestskej demografie, a ako ich zmeniť na príležitosti, ktorými sa podporí ekonomický, sociálny a environmentálny rozmer udržateľného rozvoja.

4. Vzhľadom na to, že nová mestská agenda by mala byť plne v súlade so zásadami programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, mala by byť univerzálna a transformačná. Bude základom obnoveného globálneho rámca pre rozvoj miest. Mala by vychádzať aj z prístupu založeného na rešpektovaní práv zahŕňajúceho všetky ľudské práva. Je preto dôležité, aby členské štáty, miestne orgány a zainteresované strany vykonávali túto agendu integrovaným spôsobom na celosvetovej úrovni, celoštátnej úrovni, nižšej úrovni štátnej správy a miestnej úrovni s podporou systému OSN vrátane regionálnych hospodárskych komisií OSN a Programu OSN pre ľudské sídla.
5. Táto nová agenda by mala čerpať zo skúseností z predchádzajúcich konferencií Habitat, ale mala by tiež priniesť odpovede a riešenia pre vývoj a výzvy z obdobia po konferencii Habitat II: nevídane rýchly rast mestských oblastí, ale aj vysídľovanie miest v iných oblastiach; sústreďovanie hospodárskej činnosti do mestských oblastí; dosah zmeny klímy; zvýšená záťaž pre ľudské zdravie, prírodné zdroje a biodiverzitu; nedostatok udržateľného bývania a budov; geografická a sociálna nerovnosť a vzory vylúčenia; zvýšená neistota a násilie; zhoršovanie životného prostredia; nedostatočná potravinová bezpečnosť; osobitné potreby vysídlených osôb a migrantov.
6. Berieme na vedomie, že ciele a priority EÚ a jej členských štátov, pokiaľ ide o konferenciu Habitat III, môžu stimulovať aj iné procesy, predovšetkým nadchádzajúca mestská agenda pre EÚ. Domnievame sa, že európska mestská agenda by sa mohla stať rozhodujúcim nástrojom plnenia novejestskej agendy.

Vítame rokovací dokument Európskej komisie s názvom „Príprava spoločnej pozície EÚ a jej členských štátov“ ako pracovný dokument, v ktorom sa odrážajú ciele EÚ a jej členských štátov s ohľadom na novú mestskú agendu a ktorý sa opiera o spoločný záväzok dosiahnuť udržateľný rozvoj miest ako hlavný cieľ a zároveň zohľadniť zásadu subsidiarity.

Ciele: Štyri línie činnosti v rámci novej mestskej agendy

7. EÚ a jej členské štáty sa domnievajú, že na podporu miest všetkých veľkostí vyznačujúcich sa dobrou správou, obývatelnosťou, sociálnym začlenením a bezpečnosťou, odolnosťou, efektívnym využívaním zdrojov, trvalou environmentálnou udržateľnosťou a hospodárskou prosperitou je potrebný holistický, integrovaný a lokálne orientovaný prístup k rozvoju miest spolu s dlhodobou víziou, ako aj rozvoj spôsobilosti potrebnej na dosiahnutie týchto vlastností. EÚ a jej členské štáty pripomínajú, že je potrebné, aby sa v tomto prístupe zohľadnila rôznorodosť miest a ich širší územný kontext a aby sa presadzovali prepojenia medzi mestom a vidiekom v súčinnosti s politikou rozvoja vidieka a poľnohospodárskou politikou s cieľom posilniť územnú súdržnosť. Udržateľný rozvoj miest tak podstatne prispeje aj k odstráneniu chudoby na celom svete. Súčasťou tohto prístupu je tiež uznanie ústrednej úlohy kultúry, ochrana a šírenie kultúrneho a prírodného dedičstva¹ spolu s dostupnosťou verejného priestoru, ktorá je základnou podmienkou účasti všetkých aktérov na dosahovaní týchto cieľov a ich zodpovednosti za ne.

Nová mestská agenda by mala stáť v tomto ohľade na týchto základných pilieroch:

- i) Presadzovanie myšlienky inkluzívnych a bezpečných miest: Nabádame na riešenie chudoby a vylúčenia v mestách, pričom sa zohľadní ich priestorový rozmer, a to určením, odstraňovaním a prevenciou základných príčin a dôsledkov nerovnosti, chudoby a konfliktov v mestách prostredníctvom regulácie trhov práce, prístupu k pracovným miestam, vzdelaniu a zručnostiam, inkluzívneho a participatívneho rozhodovania a plánovania, rovnakého prístupu k cenovo dostupnému a primeranému bývaniu, zaručením a podporou istoty držby a zabezpečením ochrany pred núteným vysťahovaním a osobného blahobytu a podporou účasti na verejnom živote, potravinovej bezpečnosti, transparentného a efektívneho poskytovania základných služieb vrátane vody, sanitácie a energie, udržateľnej mobility a verejných priestorov a zelených plôch. Nová mestská agenda by sa mala venovať osobitným potrebám osôb a skupín v marginalizovaných a zraniteľných situáciách, ako napr. osôb so zdravotným postihnutím, vysídlených osôb a migrantov. Jej cieľom by malo byť aj riešenie všetkých foriem diskriminácie voči ženám, pričom by sa osobitná pozornosť mala venovať rodovej rovnosti a posilneniu postavenia žien, a to aj pri plánovaní a rozvoji miest, s cieľom využiť potenciál žien ako dôležitých aktérov pri presadzovaní zmien.

¹ S prihliadnutím najmä na uznesenie Rady č. 2001/C 73/04 o architektonickej kvalite v mestskom a vidieckom prostredí (Ú. v. EÚ C 73, 12.2.2001, s.6).

- ii) Presadzovanie myšlienky ekologických a odolných miest: Nabádame, aby sa environmentálna udržateľnosť považovala za základný predpoklad zabezpečenia prosperity a blaha všetkých ľudí v medziach možností našej planéty, a to udržateľným využívaním prírodných zdrojov vrátane ornej pôdy a podporovaním systémového prechodu na uhlíkovo a zdrojovo neutrálnu spoločnosť. Mestá by sa preto mali zamerať na efektívne využívanie zdrojov okrem iného prostredníctvom účinného priestorového manažmentu, integrovaného priestorového plánovania, uprednostňovania obnovy miest, nástrojov nízkouhlíkového plánovania a riadenia s cieľom znížiť rozrastanie miest a posilniť zásadu „viacnásobného využívania priestoru“ a zároveň posilniť a rozvíjať profesionálne dizajnérske schopnosti. Poukazujeme aj na význam modelov udržateľnej výroby a spotreby, potrebu zlepšiť kvalitu ovzdušia, presadzovať cenovo dostupnú, udržateľnú, prístupnú nízkouhlíkovú dopravu a mobilitu aj prostredníctvom inteligentnej a verejnej dopravy a rozvoja ekologického súkromného sektora a udržateľného podnikania na všetkých úrovniach, zabezpečenia riadneho nakladania s odpadom, minimalizácie nebezpečných chemických látok, ako aj presadzovania miestnych riešení v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a obehového hospodárstva. Za prioritu považujeme adaptáciu na zmenu klímy a jej zmierňovanie s cieľom podporiť odolnosť miest voči povodňam, vlnám horúčav, nedostatku vody, suchám a prírodným nebezpečenstvám. Okrem využívania preventívnej infraštruktúry a integrovaného územného a priestorového plánovania nabádame na využívanie ekologických a modrých infraštruktúr ako prírodne založených riešení, aby vznikali ekosystémové služby, ktoré zlepšujú zdravie ľudí a podporujú biodiverzitu, zabraňujú katastrofám spojeným so zmenou klímy a znižujú využívanie energie. Pobrežia a delty, v ktorých prebieha urbanizácia, čelia v tomto ohľade mimoriadnemu a osobitnému napätiu v dôsledku kombinácie sociálno-ekonomického a environmentálneho pôsobenia.

- iii) Presadzovanie myšlienky prosperujúcich a inovačných miest: Nabádame na posilňovanie endogénneho potenciálu miest poskytovať kvalitné životné prostredie pre všetkých, vrátane mladých, podporovaním miestneho hospodárskeho rozvoja, presadzovaním inovácie vrátane sociálnej inovácie, inkluzívneho hospodárskeho rastu a dôstojnej práce pre všetkých za súčasného rešpektovania životného prostredia a posilňovania rovnosti a sociálnej integrácie. Vyžaduje si to zodpovedné podnikateľské prostredie, ktoré priťahuje investície, prístup k inteligentným riešeniam rôznorodých informačných a komunikačných technológií a k čistým technológiám v súlade s koncepciou inteligentného mesta, ako aj transparentné a predvídateľné politiky a predpisy. Je na to potrebný aj prístup k zariadeniam infraštruktúry, najmä k obchodným centráм, vzdelávacím a výskumným zariadeniam a trhom. Nabádame na formalizáciu neformálneho hospodárstva. Zvyšovanie rastu v jednotlivých sociálno-ekonomických sektoroch by sa malo uskutočňovať spoločne s opatreniami na zlepšenie odolnosti miest a prechodu na obehové a ekologické hospodárstvo, mali by sa ním znížiť potravinové straty a podporiť udržateľný mestský metabolizmus zameraný na zníženie nerovnosti v mestách a rozvoj partnerstiev medzi mestami a vidiekom.
- iv) Presadzovanie myšlienky dobrej správy miest: Nabádame na rozvoj a posilňovanie legitímnych, účinných, reagujúcich, zodpovedných a transparentných miestnych a vnútroštátnych verejných správ uplatňujúcich rozhodovací proces, ktorý je inkluzívny, zakladá sa na dôkazoch a je participatívny, čím sa podporujú prístupy založené na účasti viacerých aktérov. Na to je na vnútroštátnej úrovni nevyhnutný právny rámec založený na dodržiavaní práv a rámce decentralizovanej politiky v súlade so zásadou subsidiarity. Takýmito politickými rámcami by sa malo zaistiť jasné rozdelenie moci a právomocí a mali by miestnym orgánom umožňovať účinné vykonávanie vnútroštátnych politík a zapájať ich do celého procesu ako samostatných tvorcov politík, aby mohli plniť svoju úlohu kľúčových aktérov v oblasti udržateľného rozvoja miest. Na tento účel musia byť miestne orgány, predovšetkým prostredníctvom združení miestnych samospráv, ktoré ich zastupujú, ako aj občania zapojení do všetkých fáz politického cyklu a musí sa s nimi vo všetkých fázach konzultovať, a to od plánovania až k vykonávaniu v dobre navrhnutom systéme viacúrovňovej správy, čo prispeje k prehlbovaniu demokracie. Nabádame tiež, aby sa mestá plánovali a riadili nad rámec administratívnych hraníc a aby sa pri tom zohľadňovala funkčná mestská oblasť a vychádzalo z prepojení medzi mestom a vidiekom.

Miestne orgány majú v spolupráci s organizáciami občianskej spoločnosti lepšie predpoklady na zvládanie zraniteľnosti voči rade prírodných a človekom spôsobených rizík a otrasom a na zvládanie prechodu na udržateľné mestá.

Dobrá správa miest potrebuje zdravé komunálne rozpočty. Môže to prípadne zahŕňať finančnú decentralizáciu na nižšej úrovni štátnej správy, čím sa uľahčí prístup miestnych orgánov k finančným zdrojom vrátane posilnenia príjmov z vlastných zdrojov. Musí sa posilniť efektívne a transparentné rozpočtové hospodárenie a verejné obstarávanie, ako aj kapacity miestnych orgánov účinnejšie mobilizovať rôzne zdroje financovania.

Nabádame na posilňovanie budovania kapacít okrem iného vytváraním, prehodnocovaním, šírením a výmenou vedomostí. Spolupráca medzi partnermi, predovšetkým na úrovni miest, je na tento účel prínosom pre výhodné dlhodobé partnerstvá, ktoré môžu uľahčiť spoločný záväzok. V tomto ohľade podporujeme vypracovanie a používanie jednoduchých nástrojov na porovnávanie a monitorovanie, ktoré pomôžu miestnym subjektom s rozhodovacou právomocou nájsť nákladovo efektívne riešenia.

Vykonávanie novej mestskej agendy

8. Do novej mestskej agendy bude potrebné zahrnúť koherentný, účinný a inkluzívny mechanizmus nadväzujúcich opatrení a prehodnocovania, ktorý bude prispievať do systému nadväzujúcich opatrení a preskúmania schváleného pre program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030. Vykonávanie novej mestskej agendy sa bude merať, monitorovať a prehodnocovať na základe príslušného súboru ukazovateľov na meranie plnenia cieľa trvalo udržateľného rozvoja. Uznávame, že tento rámec by mal byť flexibilný a mal by umožňovať zmeny a úpravy na základe metodických vylepšení a dostupnosti údajov.

Proces prijímania nadväzujúcich opatrení a prehodnocovania spojený s novou mestskou agendou by mal vychádzať z prípadných existujúcich platforiem a procesov a zabrániť zdvojovaniu. V súlade so zásadami stanovenými v programe trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 budú musieť všetky zainteresované strany, najmä miestne orgány, úzko spolupracovať a zapájať sa do tohto procesu v súlade so zásadou subsidiarity, proporcionality a viacúrovňovej správy. Tento proces prispeje k programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, a to tak, že podporí tematické preskúmanie pokroku pri plnení cieľov trvalo udržateľného rozvoja v rámci politického fóra na vysokej úrovni pre udržateľný rozvoj, a k vykonávaniu sendaiského rámca a prisľúbených plánovaných vnútroštátne stanovených príspevkov.

EÚ a jej členské štáty sa domnievajú, že zhromažďovanie údajov a ukazovatele sú nevyhnutné na vnútroštátnej a miestnej úrovni na monitorovanie dosiahnutého pokroku a prijímanie rozhodnutí o úprave vykonávania. Generované údaje by mali byť transparentné, verejne prístupné a primerane rozčlenené, aby sa v nich odrážali existujúce nerovnosti a úsilie vynakladané na podporu inkluzívneho rozvoja. Okrem toho nabádame na premietnutie týchto ukazovateľov na miestnu úroveň s cieľom podporiť dobrú mestskú správu.

9. EÚ a jej členské štáty uznávajú, že vykonávanie komplexnej novejestskej agendy si vyžaduje podporu všetkých spôsobov vykonávania, a to na všetkých úrovniach.

Keďže agenda z konferencie Habitat III je rovnocenná s programom trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, bude sa musieť realizovať prostredníctvom súboru intervencií: priaznivé a motivujúce politické prostredie; vytvorenie kapacít na dosahovanie výsledku; mobilizácia a efektívne využívanie domácich a medzinárodných verejných financií; mobilizácia domáceho a medzinárodného súkromného sektora; stimulovanie obchodu a investovania; podpora vedy, technológií a inovácie a odborného vzdelávania.

EÚ a jej členské štáty podporujú účinné zapájanie miestnych orgánov do vykonávania novejestskej agendy, súvisiacich cieľov trvalo udržateľného rozvoja a programu trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, a to aj prostredníctvom ich prístupu k všetkým verejným a súkromným zdrojom financovania, ako sa stanovuje v akčnom programe z Addis Abeby, vrátane prístupu k primeraným tokom oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) a rámcom, ktoré uľahčujú spájanie ODA s úvermi.

10. Zaväzujeme sa vypracovať a vykonávať novú mestskú agendu s aktívnym zapojením miestnych orgánov a ich združení a občianskej spoločnosti vrátane inštitucionálnych dohôd a partnerstiev viacerých aktérov, mimovládnych organizácií, zástupcov súkromného sektora a iných zainteresovaných strán.

Ďalšie kroky

11. EÚ a jej členské štáty potvrdzujú, že sa budú usilovať o úspešný výsledok konferencie Habitat III, ktorý povedie k vypracovaniu globálnej novej mestskej agendy, do ktorej sa efektívne premietnu výzvy a príležitosti, ktoré prinášajú mestá 21. storočia. EÚ a jej členské štáty budú preto pokračovať v príprave a aktualizácii spoločných pozícií a v účinnom a jednotnom zapájaní sa do prebiehajúcich medzinárodných rokovaní.
-